
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Державне підприємство Український науково-дослідний інститут
медицини транспорту

ВІСНИК

МОРСЬКОЇ МЕДИЦИНИ

Науково-практичний журнал
Виходить 4 рази на рік

Заснований в 1997 році. Журнал є фаховим виданням для публікації основних
результатів дисертаційних робіт у галузі медичних наук
(Наказ Міністерства освіти і науки України № 886 (додаток 4) від 02.07.2020 р.)
Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації серія КВ № 18428-7228ПР

№ 2 (103)
(квітень - червень)

Одеса 2024

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор **А. І. Гоженко**

О. М. Ігнат'єв (заступник головного редактора), Н. А. Мацегора (відповідальний секретар), Н. С. Бадюк, Є. П. Белобров, Р. С. Вастьянов, В. С. Гойдик, М. І. Голубятніков, А. А. Гудима, Ю. І. Гульченко, О. М. Левченко, Г. С. Манасова, В. В. Огоренко, Т. П. Опаріна, И. В. Савицький, С. М. Пасічник, Е. М. Псядло, Н. Д. Філінець, В. В. Шухтін

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Х. С. Бозов (Болгарія), Денисенко І. В. (МАММ), В. А. Жуков (Польща), С. Іднані (Індія), А. Г. Кириченко (Днепр), М. О. Корж (Харків), І. Ф. Костюк (Харків), М. М. Корда (Тернопіль), Н. Ніколіч (Хорватія), М. Г. Проданчук (Київ), М. С. Регеда (Львів), А. М. Сердюк (Київ), К. О. Талалаєв (Одеса)

Адреса редакції

65039, ДП УкрНДІ медицини транспорту
м. Одеса, вул. Канатна, 92
Телефон/факс: (0482) 753-18-01; 42-82-63
e-mail nymba.od@gmail.com
Наш сайт - www.medtrans.com.ua

Редактор Н. І. Єфременко

Здано до набору 24.06.2024 р.. Підписано до друку 28.06.2024 р. Формат 70×108/164
Папір офсетний № 2. Друк офсетний. Умов.-друк.арк. .
Зам № 2/9/15 Тираж 100 прим.

ISSN 2707-1324

©Міністерство охорони здоров'я України, 1999
©Державне підприємство Український науково-дослідний інститут медицини транспорту, 2005

MINISTRY OF HEALTH CARE OF UKRAINE

State enterprise Ukrainian Research Institute of Transport
Medicine

JOURNAL OF MARINE MEDICINE

Scientific and practical journal
It is published 4 times a year

Founded in 1997. The magazine is a professional publication of the main results of thesis's and
works in the field of medical sciences

(Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 886 (Appendix 4)
dated July 2, 2020)

Certificate of state registration of printed mass media series KV No. 18428-7228PR

No. 2 (103)
(April - June)

Odessa 2024

EDITORIAL BOARD

Chief editor A. I. Gozhenko

O. M. Ignatiev (deputy editor-in-chief), N. A. Matsegora (responsible secretary), N. S. Badiuk, E. P. Belobrov, R. S. Vastyanov, V. S. Hoydyk, M. I. Golubyatnikov, A. A. Gudyma, G. S. Manasova, V. V. Ogorenko, T. P. Oparina, I. V. Savitsky, S. M. Pasichnyk, E. M. Psiadlo, N. D. Filipets, V. V. Shukhtin

EDITORIAL COUNCIL

H. S. Bozov (Bulgaria), I. V. Denysenko (IMHA), V. A. Zhukov (Poland), S. Idnani (India), A. G. Kyrychenko (Dnipro), M. O. Korzh (Kharkiv), I. F. Kostyuk (Kharkiv), M. M. Korda (Ternopil), N. Nikolic (Croatia), M. G. Prodanchuk (Kyiv), M.S. Regeda (Lviv), A. M. Serdyuk (Kyiv), K. O. Talalaev (Odeca)

Address of the editorial office

Address of the editorial office
65039, SE UkrNDI for medicine of transport
Odessa, str. Kanatna, 92
e-mail nymba.od@gmail.com
Our website - www.medtrans.com.ua; herald.org.ua

Editor N. I. Yefremenko

Submitted for typing on 06/24/2024. Signed for printing on 06/28/2024. Format 70×108/164
Offset paper No. 2. Offset printing. Terms and conditions - print sheet. .
Deputy No. 2/9/15 Circulation 100 approx.

ISSN 2707-1324 ©Ministry of Health Care of Ukraine, 1999

©State enterprise Ukrainian Research Institute for Medicine of Transport, 2005

організація «Центр тестування професійної компетентності фахівців з вищою освітою напрямів підготовки «Медицина» і «Фармація» при Міністерстві охорони здоров'я України» (ДО «Центр тестування»). – 2022. – С.139-141.

Ключевые слова: хронічних обструктивних захворювань легенів, патологія щитоподібної залози, модулятор функціональної активності клітинного імунітету, бронхіальний епітелій, прокоагулянтна і фібринолітична активність клітин.

Key words: chronic obstructive pulmonary diseases, pathology of the thyroid gland, modulator of the functional activity of cellular immunity, bronchial epithelium, procoagulant and fibrinolytic activity of cells.

УДК 616.12/.24-056.7-057:656.61

О. І. Панюта, О. О. Добровольська, Н. І. Букрєєва, С. С. Івіна

ХРОМОСОМНІ АБЕРАЦІЇ У ПРАЦІВНИКІВ МОРЕ-ГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ З ПРОФЕСІЙНОЮ СЕРЦЕВО-ЛЕГЕНЕВОЮ ПАТОЛОГІЄЮ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ГЕНЕТИЧНИМ ПОЛІМОРФІЗМОМ

Одеський національний медичний університет

Authors' Information

Panyuta O. I. ORCID 0000-0002-8567 - 8441

Немає загальноприйнятих законів чи рішень, які б зобов'язували або забороняли морякам проводити генетичне тестування до або після рейсів. В даний час єдине генетичне тестування моряків, яке регулярно використовується – дослідження моряків ВМФ США з медичними цілями.

Військові медики США використовують цільове тестування з метою прогнозування можливих відхилень у стані здоров'я, а саме тестують:

(1) дефіцит глюкозо-6-фосфатдегідрогенази. У Сполучених Штатах, особливо серед афроамериканців, приблизно 10% чоловіків мають дефіцит цього ферменту. Особи з дефіцитом G6PD, які піддаються впливу певних тригерів, включаючи хімічні речовини в їжі або ліках, стрес, або певні бактерії чи віруси можуть мати гемолітичну анемію, що є небезпечними для життя. Одним із тригерів є вплив протималарійних препаратів, таких як *примахін* і *тафенохін*, які часто вводяться персоналу, розміщеному в певних регіонах. Інструкція Міністерства оборони вимагає для тест позитивних осіб обмежити їх перебування у країнах, що пандемічні з малярії, що, безумовно, що тягне за собою обмеження для служби на флоті.

(2) Також проводять тестування на носійство серповидно-клітинної анемії (sickle cell trait - SCT), спадкового захворювання крові, яке вражає до 3 мільйонів американців, з них 8% - 10% афроамериканців. Особи з SCT, при впливі несприятливих факторів флоту, включаючи стани, пов'язані з фізичним навантаженням, можуть захворіти і, в деяких випадках, померти.

Носії SCT, для зменшення ризику заподіяння шкоди, мають уникати «занепаду сил». Їм рекомендоване поступове збільшення активності, підтримання адекватної гідратації, забезпечення повноцінного відпочинку між тренуваннями, уникнення фізичних навантажень під час хвороби та уникнення середовища з низьким рівнем кисню або підвищеного тиску середовища. Ці обмеження були засновано відповідно до політики ВМС у 1969 року після смерті від фізичних навантажень чотирьох новобранців із позитивним результатом SCT.

Окрім генетичного тестування на G6PD та SCT, військові моряки досліджуються іншими способами. Наприклад, проводять збір анамнезу щодо сімейної історії захворювань

із відомими генетичними зв'язками. Таки хвороби як аденоматоз, поліпозний синдром або спадковий неполіпозний рак товстої кишки (синдром Лінча) можуть бути підставою до звільнення з лан ВМФ.

Щорічно розробляються і пропонуються для широкого застосування додаткові прогностичні генетичні тести. Можна очікувати, що деякі з них використовуватимуть у цивільному флоті, особливо ті, які мають вплив на безпечність судноплавства. Найбільш інтересними для визначення у плавскладу торговельних суден вважаються генетичні аберації, пов'язані з підвищеним ризиком розвитку посттравматичного стресового розладу; мутації RYR-1, як такі, що сприяють розвитку теплових травм і синкопе; варіанти регуляції RANK/RANKL/OPG, пов'язані з підвищеним ризиком стресових переломів.

Можливо очікувати поступове впровадження генетичних досліджень у практику медичних комісій цивільного флоту. Прогностичне генетичне тестування працівників флоту може знизити ризик захворювань і поранень, покращити фізичну та психічну форму, покращити здоров'я та благополуччя на судні, зробити виконання роботи більш надійним та ефективним, а також зменшити медичні та інші витрати для моряків. Прогностичне генетичне тестування, ймовірно, відіграватиме все більш важливу роль у професійному відборі моряків в цілому, як з точки зору медичного тестування для прогнозування ризику захворювання чи травми, так і тестування на немедичні ознаки, які можуть мати значення для військової діяльності.

Ключові слова: медичні огляди, генетичне дослідження, поліморфізм генів, особа плавскладу.

Key words: medical fitness examination, genetic tests, single nucleotides polymorphism, seafarer.

УДК 616.7-002.51-07-08

А. М. Толстомятов, Л. І. Ковтунович

ПРОВІДНІ ПОКАЗНИКИ ЗАХВОРЮВАНOSTІ ТА РОЗПОВСЮДЖЕНОСТІ ТУБЕРКУЛЬОЗУ В УКРАЇНІ ТА ОДЕСЬКОМУ РЕГІОНІ

Одеський обласний центр соціально значущих хвороб

Мета: висвітлити основні положення Державної стратегії України в сфері протидії туберкульозу на період до 2030 року.

Зміст роботи. Державну стратегію України в сфері протидії туберкульозу, ВІЛ/СНІДу та вірусних гепатитів на період до 2030 року схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. за № 1415-р. Вона включає наступні напрямки діяльності.

1. Зниження захворюваності та смертності від туберкульозу.
2. Зменшення рівня захворюваності на ВІЛ-інфекцію та зниження рівня смертності від хвороб, зумовлених СНІДом, у тому числі туберкульозу..
3. Забезпечення надання комплексних послуг профілактики, діагностики та лікування ТБ, ВІЛ, ТБ/ВІЛ й поєднання їх з вірусними гепатитами.

Захворюваність на туберкульоз в Україні у 2020 році склала 42,2; у 2021 р. – 44,0; у 2022р – 44,5; у 2023 р, 45,4, що розраховано на 100000 населення. Первищення показника захворюваності на туберкульоз, включаючи його рецидиви, серед усього населення України за 2023 рік в порівнянні з 2022 роком мав значення (+ 5,5).

З них особи дитячого віку (до 18 років) у 2022 р. склали 9,1 та у 2023 р. – 9,3 випадків на 100000 населення, що теж мало тенденцію до зростання.

За даними статистичних досліджень у Одеській області захворюваність на ТБ дорослого населення досягла 94,3 у 2022 р. та 99,6 – у 2023 р. Приріст показника